

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 285/07-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval na neverejnom zasadnutí 14. mája 2008 sťažnosť Ing. M. M., K., zastúpenej advokátom JUDr. P. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. M. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** uhradiť trovy právneho zastúpenia Ing. M. M. v sume 9 663 Sk (slovom deväťtisícšesťstošesťdesiattri slovenských

korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. P. D., B., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. III. ÚS 285/07-21 z 18. októbra 2007 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. M., K. (ďalej len „sťažovateľka“), v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že bola účastníčkou konania vedeného v prvom stupni Krajským súdom v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 40 Cbs 72/00. V tomto konaní mala procesné postavenie žalovanej. Žalobca - R., verejná obchodná spoločnosť, so sídlom K. (ďalej len „žalobca“), sa proti sťažovateľke žalobou domáhal zaplatenia sumy 274 090 Sk z dôvodu náhrady škody. Krajský súd rozhodol vo veci rozsudkom z 18. októbra 2000. Žalobca napadol toto rozhodnutie odvolaním, ktoré doplnil podaním z 27. apríla 2001 doručeným priamo najvyššiemu súdu 2. mája 2001. V tomto podaní zmenil petit žaloby. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obo 36/2001 z 28. septembra 2001 rozhodol o pripustení zmeny žaloby a súčasne prvostupňový rozsudok krajského súdu č. k. 40 Cbs 72/00-58 z 18. októbra 2000 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca sa po zmene návrhu voči sťažovateľke domáhal zaplatenia sumy 3 576 140 Sk. Časť uvedenej pohľadávky v sume 249 770 Sk uplatnil z dôvodu bezdôvodného obohatenia a vo zvyšku z dôvodu náhrady škody. Škoda mala žalobcovi, ktorý je verejnou obchodnou spoločnosťou, vzniknúť tým, že sťažovateľka ako jedna z jeho dvoch spoločníčok a zároveň štatutárny orgán žalobcu protiprávne odpredala výrobné prostriedky žalobcu, a tým mu v nasledujúcom období znemožnila podnikat' a dosiahnuť

zisk, ako aj tým, že v určitom časovom období neodvádzala za žalobcu odvody do S. Krajský súd opätovne vo veci rozhodol 30. apríla 2003 rozsudkom č. k. 40 Cbs 72/00-183 tak, že v časti pôvodne uplatneného nároku na zaplatenie sumy 274 090 Sk konanie zastavil (z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcom) a vo zvyšku žalobu zamietol.

Žalobca napadol rozsudok odvolaním. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Obo 189/03 z 18. januára 2005 prvostupňový rozsudok krajského súdu v napadnutej časti čiastočne zmenil tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 2 437 622 Sk a náhradu trov celého konania v sume 348 714,40 Sk. Vo zvyšnej časti prvostupňový rozsudok krajského súdu z 30. apríla 2003 potvrdil. Svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil tým, že škoda vo výške 2 210 672 Sk vo forme ušlého zisku žalobcovi skutočne vznikla, a to v príčinnej súvislosti s tým, že sťažovateľka protiprávne odpredala výrobné prostriedky žalobcu, a tým mu znemožnila podnikáť a dosiahnuť zisk. Odvolací súd zároveň zastával názor, že žalobcovi vznikla taktiež škoda v sume 226 950 Sk, a to v príčinnej súvislosti s tým, že sťažovateľka za neho neodvádzala odvody do S.

Sťažovateľka podala proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 zamietol stotožniac sa s právnym názorom odvolacieho súdu.

Sťažovateľka namieta: „... Mám za to, že v danom prípade Najvyšší súd SR porušil moje právo na súdnu ochranu tým, že konal v rozpore s ustanovením § 213 OSP a porušil tak zásadu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania. V zmysle § 213 je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvého stupňa, pričom od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa sa môže odchýliť len v prípade ak dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. Podľa tejto zásady majú byť všetky navrhované dôkazy účastníkmi vykonané, zásadne v konaní pred súdom I. stupňa. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa okrem iného vyplýva, že navrhovateľka nepreukázala vznik ušlého zisku a ani príčinnú súvislosť medzi mojím protiprávnym konaním a vznikom škody vo forme ušlého zisku. Týmto skutkovým zistením súdu prvého stupňa bol odvolací súd v zmysle § 213 OSP viazaný a nemohol sa od neho odchýliť bez toho, aby dokazovanie opakoval v potrebnom rozsahu sám. Pokiaľ mal preto odvolací súd za to, že súd prvého stupňa nesprávne zistil

skutkový stav veci, mal dokazovanie opakovať sám alebo vec vrátiť na ďalšie konanie. Ak preto túto skutočnosť odvolací súd nerešpektoval, konal v rozpore s § 213 OSP a odňal mi tak právo na súdnu ochranu.

Následne porušil moje právo na súdnu ochranu aj dovolací súd, nakoľko zaujal názor, že zásada dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania by bola porušená iba v prípade ak by odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa na základe iného skutkového stavu, než ktorý zistil súd prvého stupňa, pričom odvolací súd by dokazovanie nedoplnil. V danom prípade však podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil podľa § 220 OSP, teda z dôvodu, že súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav. Tento názor dovolacieho súdu však nie je správny, nakoľko otázka preukázania existencie a výšky škody ako zákonného predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu je otázkou skutkovou a nie právnou a rovnako je otázkou skutkovou aj preukázanie príčinnej súvislosti medzi porušením povinností a vznikom škody. Ak preto prvostupňový súd raz zaujal názor, že nebol preukázaný vznik škody vo forme ušlého zisku a ani príčinná súvislosť, mohol sa odvolací súd od tohto skutkového zistenia odchýliť len v prípade, že by vykonané dokazovanie v potrebnom rozsahu sám zopakoval.

Najvyšší súd SR porušil moje ústavné právo na súdnu ochranu aj tým, že na prejednávanú vec nesprávne aplikoval hmotné právo a to ustanovenia § 373 a nasl. Obchodného zákonníka. Musím konštatovať, že I. stupňový súd vykonal rozsiahle dokazovanie, ktorá skutočnosť je aj konštatovaná na str. 4 jeho odôvodnenia, s jednotlivými týmito dôkazmi sa riadne oboznámil a aj vypořiadal a tento stav dokazovania považujem za úplný a vyčerpávajúci pre podklad na vyhlásenie jeho rozhodnutia vo veci samej. Aj jeho odôvodnenie je určité a zrozumiteľné a je bez akýchkoľvek pochybností preskúmateľné, prečo I. stupňový súd za daného stavu vykonaného dokazovania rozhodol tak, že návrh žalobcu zamietol. V plnom rozsahu ja osobne sa s týmto rozsudkom a jeho odôvodnením stotožňujem a považujem ho za vecne správny a som aj naďalej toho názoru, že odvolací súd v tomto smere mal tento rozsudok z jeho správnych dôvodov potvrdiť.“

V rámci rozhodovania o žalobcom uplatnenom nároku na náhradu ušlého zisku odvolací súd podľa sťažovateľky pochybil, keď sa pri posúdení jeho výšky uspokojil so závermi znaleckého posudku vypracovaného súdnou znalkyňou Ing. V. ešte v roku 1996

v trestnom konaní a pre účely tohoto konania, hoci uplatnený nárok žalobcu sa týkal obdobia, ktoré nasledovalo po roku 1995 (od 1. apríla 1996 do 31. marca 2001).

Žalobca navyše rozšíril svoju žalobu o ušlý zisk až v prvom odvolacom konaní, a to podaním, ktoré bolo doručené odvolaciemu súdu 2. mája 2001. V dôsledku námietky premlčania vznesenej právnym zástupcom sťažovateľky v priebehu konania mohol žalobca úspešne uplatňovať iba nároky späťne za obdobie štyroch rokov (od 2. mája 1997). Odvolací súd priznal žalobcovi podľa tvrdenia sťažovateľky nároky za obdobie „od 1. apríla 1996 do 31. marca 2001“ a tieto nároky považoval za dôvodné aj dovolací súd. Žalobcovi tak priznali aj nároky premlčané.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007, aby uvedený rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby priznal sťažovateľke náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Najvyšší súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním č. k. KP 8/07-80 z 21. januára 2008, v ktorom sa uvádza: „Námietky sťažovateľky, uvádzané v ústavnej sťažnosti, v prevažnej časti boli obsiahnuté už v podanom dovolaní a podľa môjho názoru dovolací súd sa s nimi dostatočne a správne vypořiadal. Dovolací súd v tomto smere v odôvodnení svojho rozsudku (na str. 10) konštatuje, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nie sú vo vzájomnom rozpore, pričom dovolací súd vychádzal z odôvodnenia uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu námietku sťažovateľky, že odvolací súd nedoplnil dokazovanie, nemožno považovať za dôvodnú. Takýto postup zo strany odvolacieho súdu by bol potrebný iba vtedy, ak by rozhodnutie súdu prvého stupňa menil podľa ust. § 220 ods. 2 OSP. V danom prípade odvolací súd však postupoval podľa ust. § 220 ods. 1 OSP, keď vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ale tento skutkový stav podľa hmotného práva posúdil inak, čo nie je v rozpore so zásadou dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania. Dovolací súd svoje závery náležité odôvodnil, a to pokiaľ ide o prisúdenú sumu 226 950 Sk, ako aj pokiaľ ide o prisúdenú sumu 2 210 672 Sk.

Dôvodná nie je ani námietka sťažovateľky, že napriek vznesenej námietke premlčania

bola čiastočne zaviazaná zaplatiť aj premlčaný nárok. Podľa odôvodnenia rozsudku dovolacieho súdu, žalobou bol uplatnený ušlý zisk za obdobie od 1. 4. 1996 do 31. 3. 2001, t. j. za obdobie päť rokov, avšak odvolací súd vzhľadom na námietku premlčania prisúdil ušlý zisk iba za obdobie štyroch rokov. Navyac dovolací súd poukázal aj na okolnosť, že žalobca nárok na náhradu škody uplatnil aj v trestnom konaní, počas ktorého obdobia premlčacia doba neplynie (§ 402 Obch. zák.).

Dovolací súd žiadnu námietku dovolateľky neopomenul, s námietkami sa vyporiadal podľa príslušných zákonných ustanovení, a preto ústavnú sťažnosť nepovažujem za dôvodnú. Navrhujem, aby ústavný súd vyslovil, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. 3. 2007 sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 základné právo na súdnu ochranu sťažovateľky porušené nebolo.

Súhlasím, aby ústavný súd v danej veci upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

V rámci prípravy prerokovania predmetnej veci si ústavný súd vyžiadal spisový materiál týkajúci sa uvedeného konania.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie doplnila sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu svoje stanovisko k veci podaním z 1. februára 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza: «...V zmysle § 213 je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvého stupňa, pričom od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa sa môže odchýliť len v prípade ak dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. Uvedené ustanovenie teda stanovuje viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa a to bez ohľadu na to ako odvolací súd v konečnom dôsledku o podanom odvolaní rozhodne a teda odvolací súd je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa nielen v prípade, keď mení rozhodnutie súdu prvého stupňa ale aj v prípade, keď takéto rozhodnutie potvrdzuje alebo zrušuje.

Zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa okrem iného vyplýva, že navrhovateľka nepreukázala vznik ušlého zisku a ani príčinnú súvislosť medzi mojím protiprávnym konaním a vznikom škody vo forme ušlého zisku. Týmto skutkovým zistením súdu prvého stupňa bol odvolací súd v zmysle § 213 OSP viazaný a nemohol sa od neho odchýliť bez toho, aby dokazovanie opakoval v potrebnom rozsahu sám. Pokiaľ mal preto

odvolací súd za to, že súd prvého stupňa nesprávne zistil skutkový stav veci, mal dokazovanie opakovať sám alebo vec vrátiť na ďalšie konanie. Ak preto túto skutočnosť odvolací súd nerešpektoval, konal v rozpore s § 213 OSP a odňal mi tak právo na súdnu ochranu.

V tomto smere považujem opätovne za potrebné zdôrazniť, že otázka preukázania existencie a výšky škody ako zákonného predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu je otázkou skutkovou a nie právnou a rovnako je otázkou skutkovou aj preukázanie príčinnej súvislosti medzi porušením povinností a vznikom škody. Ak preto prvostupňový súd raz zaujal názor, že nebol preukázaný vznik škody vo forme ušlého zisku a ani príčinná súvislosť, mohol sa odvolací súd od tohto skutkového zistenia odchýliť len v prípade, že by vykonané dokazovanie v potrebnom rozsahu sám zopakoval.

V tomto smere poukazujem na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 21. 2. 2002, sp. zn. 21 Cdo 300/2001. Citujem: „Otázka príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody je otázkou skutkovou a nie právnou.“ (...)

... nárok žalobcu za obdobie od 1. 4. 1996 do 2. 5. 1997 jednoznačne premlčaný je. Zrejme ušlo pozornosti Najvyššieho súdu SR, že žalobca si v trestnom konaní nikdy neuplatňoval nárok na náhradu škody voči mne, ale len voči môjmu manželovi Ing. J. M. S ohľadom na túto skutočnosť preto nemôže byť správny názor Najvyššieho súdu SR, že počas tohto obdobia premlčacia doba ohľadne nároku žalobcu na náhradu ušlého zisku voči mne neplynula. Ak si totiž žalobca uplatnil nárok na náhradu škody len voči môjmu manželovi, mohlo dôjsť v zmysle § 402 Obch. zák. k zastaveniu plynutia premlčacej doby len ohľadne nárokov žalobcu voči môjmu manželovi, ale nie ohľadne jeho nárokov voči mne.

V prílohe vo fotokópii zasielam rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici v č. k. 8 To 87/00 zo dňa 8. marca 2000.

Nakoniec pokiaľ by aj bolo pravdivé tvrdenie Najvyššieho súdu SR, že žalobca si voči mne uplatnil nárok na náhradu škody v trestnom konaní, nemala by ani táto skutočnosť žiaden vplyv na to, že nárok žalobcu na náhradu škody za obdobie od 1. 4. 1996 do 2. 5. 1997 je premlčaný. Najvyšší súd si totiž zrejme neuvedomil, že o nároku žalobcu na náhradu škody nebolo v trestnom konaní meritórne rozhodnuté a tento bol s týmto nárokom odkázaný na občianske súdne konanie.

Otázku plynutia premlčacej doby v prípade, že právo bolo uplatnené pred premlčaním, ale v konaní sa nerozhodlo vo veci samej pritom neupravuje ustavenie § 402

Obch. zák., ale ustanovenie § 405 ods. 1 Obch. zákonníka. Podľa § 405 ods. 1 Obch. zákonníka ak právo bolo uplatnené pred premlčaním podľa § 402 až 404, ale v tomto konaní sa nerozhodlo vo veci samej, platí že premlčacia doba neprestala plynúť. To znamená, že pokiaľ by aj bol voči mne za strany žalobcu uplatnený nárok na náhradu škody, nemohla by aj tak táto skutočnosť viesť k zastaveniu plynutia premlčacej doby a to s ohľadom na skutočnosť, že o tomto nároku v trestnom konaní nebolo meritórne rozhodnuté a žalovaný bol len odkázaný na občianske súdne konanie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti mám za to, že táto ústavná sťažnosť je dôvodná a preto navrhujem, aby Ústavný súd SR nálezom vyslovil, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR, č. k. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 došlo k porušeniu Ústavy Slovenskej republiky v čl. 46 ods. 1 a následne, aby tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Súhlasím, aby Ústavný súd SR upustil od verejného ústneho pojednávania, nakoľko od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom príslušného spisového materiálu (súdneho spisu krajského súdu týkajúceho sa posudzovaného konania a zberným spisom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 45/2005) dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe predložených listín a obsahu dotknutého spisu.

II.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v (...) čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a pod. (III. ÚS 331/04).

Všeobecný súd však musí vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a ďalších zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07).

Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať k spravodlivej rovnováhe pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

Podľa § 132 OSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 213 OSP v znení platnom a účinnom do 31. augusta 2005:

„(1) Odvolací súd nie je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa.

(2) Odvolací súd môže opakovať dokazovanie alebo ho doplniť za splnenia podmienok podľa § 205a, ak ho možno vykonať bez prierahov. Dokazovanie doplní buď sám, alebo prostredníctvom súdu prvého stupňa alebo dožiadaného súdu.“

Podľa § 213 OSP v znení platnom a účinnom od 1. septembra 2005:

„(1) Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4.

(2) Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

(3) Odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonal súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol, alebo za podmienok ustanovených v § 205a.

(4) Odvolací súd môže doplniť dokazovanie aj vykonaním ďalších dôkazov, ktoré nenavrhol účastníci konania, za podmienok uvedených v § 120 ods. 1 tretej vete alebo pri zisťovaní väd konania podľa § 212 ods. 3. Ak ide o konanie podľa § 120 ods. 2, odvolací súd vždy sám doplní dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov, aj keď to účastníci nenavrholi, ak ich nevykonala súd prvého stupňa.

(5) Dokazovanie podľa odsekov 3 a 4 vykoná odvolací súd sám alebo prostredníctvom dožiadaného súdu.“

Podľa § 220 OSP v znení platnom a účinnom do 31. augusta 2005:

„(1) Odvolací súd zmení rozhodnutie, ak súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav.

(2) Odvolací súd môže zmeniť rozhodnutie i vtedy, ak po doplnení dokazovania je skutkový stav veci zistený tak, že možno o veci rozhodnúť.“

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonala ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z obsahu sťažovateľkinej argumentácie prednesenej ústavnému súdu v sťažnosti je zrejmé, že podstata ňou namietaného porušenia jej základných práv a slobôd tkvie v namietanej neodôvodnenosti a nesprávnosti záverov najvyššieho súdu obsiahnutých v napádanom rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007.

Krajský súd založil svoj prvostupňový rozsudok vo veci (rozsudok č. k. 40 Cbs 72/00-183 z 30. apríla 2003) na týchto dôvodoch: „...*Na základe vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca - R. v. o. s., so sídlom v K. je existujúcim subjektom, v čase rozhodovania súdu bola táto obchodná spoločnosť zapísaná v obchodnom*

registri. V konaní č. k. 42 Cb 1424/93-78, vedenom na tunajšom súde, nebola právoplatne vyriešená ani otázka zrušenia tejto spoločnosti v zmysle § 88 ods. 1/ písm. a) Obch. zákonníka na základe výpovede spoločníčky Ing. M. M., t. j. žalovanej. Krajský súd v Banskej Bystrici v uvedenom konaní síce vychádzal z toho, že výpoveď je platná, vzhľadom však na vyššie citované rozhodnutie NS SR v Bratislave ako súdu odvolacieho, ako aj na to, že nebolo začaté z jej likvidáciou, sú pochybnosti o tom, či je vôbec možné považovať túto obchodnú spoločnosť za zrušenú. Spoločníčkami R. v. o. s., so sídlom v K. sú Ž. S., ktorá za spoločnosť ako žalobcu vystupovala v tomto spore a Ing. M. M., t. j. žalovaná.

Súd mal ďalej preukázané, že vyššie uvedenými rozsudkami Okresného súdu v Žiari nad Hronom a Krajského súdu v Banskej Bystrici bola žalovaná uznaná za vinnú z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1/, 2/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že ako spoločníčka žalobcu dňa 23. 3. 1996 v rozpore so spoločenskou zmluvou bez vedomia a súhlasu druhej spoločníčky predala technologické zariadenie, nachádzajúce sa v P. na ul. ..., K., svojmu manželovi, pričom spôsobila žalobcovi škodu vo výške 274.090,- Sk, čo je hodnota technologického zariadenia ku dňu predaja podľa znaleckého posudku, podaného v trestnom konaní. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom č. k. 4 C 581/96-9 zo dňa 22. 7. 1996 bol vyššie uvedený prevod vlastníckych práv k výrobným prostriedkom firmy R. v. o. s., K. na Ing. J. M. súdom určený za neplatný, manžel žalovanej bol na základe tohto rozsudku, potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 Cob 6/97 zo dňa 25. 9. 1997, povinný technologické zariadenie žalobcovi vydať. Technologické zariadenie sa fyzicky stále nachádzalo na tom istom mieste, pričom časť z neho bola ešte dňa 26. 11. 1998 v dražbe, zrealizovanej v exekučnom konaní, vedenom voči žalobcovi ako povinnému na návrh oprávneného S., Ž., predaná manželovi žalovanej. Nakoľko žalobca neodvádzal s. za zamestnancov príslušné odvody, s. vydala dňa 27. 10. 1997 pod č. 200-5/243 výkaz nedoplatkov na zaplatenie 120.405,- Sk nedoplatkov poisťného a 152.066,- Sk penále. Išlo o exekúciu, vedenú voči žalobcovi ako povinnému, výťažok z predaja týchto vecí bol použitý na úhradu záväzku žalobcu voči s. ako veriteľovi.

Z vykonaného dokazovania mal súd tiež preukázané, že v podstate od 23. 3. 1996 žalobca v priestoroch P. na ul. ... v K. nepodnikal, v priestoroch vykonával podnikateľskú činnosť Ing. J. M., manžel žalovanej ako podnikateľ - fyzická osoba. (...)

Žalobca sa ďalej dožadoval zaplatenia náhrady škody vo výške 226.950,- Sk z toho dôvodu, že v tejto sume došlo k zníženiu majetku žalobcu vykonaním exekúcie. Dlh voči s.,

ktorý bol uspokojený exekúciou, vznikol preto, že žalovaná porušila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo spoločenskej zmluvy a zo zákona, keď neplnila za žalobcu odvodovú povinnosť voči s., hoci na základe dohody spoločníčok ju mala vykonávať.

Súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že súdna exekútorka M. B., so sídlom v Ž. na návrh oprávneného: S., Ž. zrealizovala v exekučnom konaní dražbu vo veci oprávneného voči žalobcovi ako povinnému, a to na základe vykonateľného exekučného titulu na peňažné plnenie, ktorým bol výkaz nedoplatkov poistného č. 200-5/243 zo dňa 27. 10. 1997 (pohľadávka vo výške 120.405,- Sk a jej príslušenstvo 152.066,- Sk). Na základe udelenia príklepu na dražbe hnutelných vecí konanej dňa 26. 11. 1998 sa manžel žalovanej Ing. J. M. stal vlastníkom hnutelných vecí, uvedených v potvrdení o nadobudnutí vlastníctva zo dňa 26. 11. 1998, a to za celkovú cenu 226.950,- Sk. Súd mal tiež preukázané, že za splnenie odvodovej povinnosti žalobcu do s. zodpovedala žalovaná, ktorá zavinila, že s. ako oprávnený sa musela svojich práv domáhať exekúciou. Sumu 226.950,- Sk, za ktorú boli hnutelné veci na dražbe v exekučnom konaní predané, však nie je možné považovať za škodu, vzniknutú žalobcovi, nakoľko táto bola zaplatená na úhradu záväzku žalobcu voči s. Zníženie majetku žalobcu o túto sumu preto súd nepovažoval za škodu.

Za škodu vzniknutú v súvislosti s exekúciou žalobcovi by bolo možné považovať trovy exekúcie žalobcom udávané vo výške 40.491,50 Sk, zaplataenia tejto sumy sa však žalobca voči žalovanej v tomto konaní nedomáhal.

Podstatnou a najvyššou časťou žalobcovho nároku je právo na náhradu škody vo forme ušlého zisku za obdobie od 1. 4. 1996 do 31. 3. 2001 vo výške 2.763.340,- Sk. Žalobca tvrdil, že tým, že žalovaná v rozpore so zákonom predala technologické zariadenie dňa 23. 3. 1996 svojmu manželovi, ktorý následne v priestoroch, kde žalobca vykonával do tohto času podnikateľskú činnosť - ..., vykonával vlastnú podnikateľskú činnosť ako fyzická osoba živnostník, zavinila, že žalobca nemohol pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti. Tvrdil, že žalobca bol prosperujúcou, ziskovou obchodnou spoločnosťou, ktorá v roku 1995 splatila všetky svoje dlhy a vzhľadom na rozsah výroby a množstvo odberateľov bola by dosahovala vysoký zisk. Výšku ušlého zisku žalobca odvodil tiež zo znaleckého posudku 7/96 vypracovaného Ing. A. V., podľa ktorého za účtovné obdobie r. 1995 žalobca dosiahol zisk vo výške 552.668,- Sk. Od roku 1996 by bol žalobca dosahoval reálny zisk vo výške 852.668,- Sk (žalobca k znalkyňou udanému zisku 552.668,- Sk pripočítal sumu 300.000,-

Sk, čo predstavuje splatené dlhy v roku 1995). Tvrdil, že do 31. 3. 2001 by bol úspešne podnikal a bol by dosiahol zisk 2.763.40,- Sk.

(...)

Po zhodnotení zistených skutočností dospel súd k záveru, že žaloba žalobcu je aj v tejto časti neoprávnená. Z pripojeného trestného spisu súd zistil, že od 23. 3. 1996 nehnuteľnosť, v ktorej žalobca podnikal, zabral pre seba a využíval pre svoje podnikanie Ing. M., nie však žalovaná. Navyše, ako bolo zistené, táto nehnuteľnosť je naďalej v podielovom spoluvlastníctve v jednej polovici manželov M. a S. v režime BSM, do dňa rozhodovania súdu nedošlo k zrušeniu spoluvlastníctva a k vysporiadaniu vzájomných vzťahov. (...) Pokiaľ teda žalobca tvrdí, že nemohol ďalej podnikat' z toho dôvodu, že Ing. M. ho nepustil do priestorov ..., žalovaná nie je v tomto smere pasívne legitimovaná.

Súd posudzoval tiež, či žalovaná tým, že v rozpore so svojimi povinnosťami predala podstatnú časť technologického zariadenia svojmu manželovi, spôsobila, že žalobca nemohol ďalej podnikat' vo svojom predmete činnosti a vznikol mu nárok na náhradu ušlého zisku. Dospel k záveru, že žalovaná tým, že dňa 23. 3. 1996 predala podstatnú časť technologického zariadenia protiprávne svojmu manželovi, skutočne mohla spôsobiť, že v období od 23. 3. 1996 (resp. od 1. 4. 1996 ako to udáva žalobca) nemohol žalobca vykonávať svoju podnikateľskú činnosť. Vzhľadom však na námietku premlčania, vznesenú žalovaným, súd posudzoval uvedené skutočnosti len za obdobie od 2. 5. 1997. V pôvodnej žalobe, podanej na súd dňa 12. 6. 2000, sa žalobca domáhal proti žalovanej, titulom náhrady škody zaplatenia len istiny 274.090,- Sk (cena, za ktorú žalovaná dňa 23. 3. 1996 predala technologické zariadenie protiprávne svojmu manželovi).

Súd vychádzal z toho, že na základe zhodnotenia vykonaného dokazovania nie je možné urobiť záver, že aj v období od 2. 5. 1997 žalobca nevykonával podnikateľskú činnosť z toho dôvodu, že žalovaná predala protiprávne technologické zariadenie. (...) Ako už súd uviedol, žalovaná dala dňa 1. 7. 1997 druhej spoločníčke Ž. S. výpoveď, čím začala plynúť výpovedná lehota, koniec ktorej v zmysle § 88 ods. 1/ písm. a) Obch. zákonní a spoločenskej zmluvy pripadol na 2. 1. 1998. Sú tu síce určité pochybnosti ohľadom toho, či spoločnosť bola riadne zrušená, vzhľadom však na už uvedený osobitný charakter verejnej obchodnej spoločnosti, t. j. spoločné podnikanie aspoň dvoch osôb, v kontexte so zistenými skutočnosťami (jasne prejavená vôľa žalovanej dať výpoveď z verejnej obchodnej spoločnosti), nie je možné urobiť záver, že žalobca by bol mohol aj ďalej podnikat'. Žalobca

tiež nepreukázal, akým spôsobom sa po odpredaji technologického zariadenia snažil o zabezpečenie toho, aby mohol riadne pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti. Tvrdil len, že dával žaloby a trestné oznámenia na Ing. M. Ako súd zistil, napokon na základe vyššie uvedeného rozsudku Okresného súdu v Žiari nad Hronom potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici bola kúpna zmluva medzi žalobcom a Ing. M. zo dňa 23. 3. 1996 predmetom ktorej bol predaj technologického zariadenia, vyhlásená za neplatnú. Technologické zariadenie sa stále nachádzalo na tom istom mieste, v priestoroch prevádzky Následne dňa 26. 11. 1998 sa stal Ing. M. v rámci exekučného konania legálne vlastníkom väčšej časti tohto technologického zariadenia, teda po tomto dátume už žalobca nemohol považovať predané zariadenie ... za svoje vlastníctvo.

Pokiaľ teda aj v období bezprostredne nasledujúcom po 23. 3. 1996 mohol žalobca tvrdiť, že žalovaná predajom technologického zariadenia znemožnila jeho podnikateľskú činnosť, neskôr, ako to už bolo uvedené, bola podnikateľská činnosť žalobcu znemožnená z iných dôvodov (zabratím nehnuteľností zo strany Ing. M., nezhodami medzi spoločníckami a výpoveďou žalovanej), nie však uvedeným konaním žalovanej.

Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 373 Obch. zákonníka je protiprávne konanie, vznik škody (t. j. majetková ujma vyčísliteľná v peniazoch) a príčinná súvislosť (škoda musí byť nutným následkom protiprávneho konania). Dôkazné bremeno pri preukazovaní vzniku zodpovednosti za škodu je na poškodenom. Ušlým ziskom zákon rozumie hodnotu, o ktorú sa majetok poškodeného nezväčšil, hoci vzhľadom ku všetkým okolnostiam bolo možné očakávať, že by sa o túto časť zväčšil, pokiaľ by nebolo došlo ku škodovej udalosti, t. j. k protiprávnemu správaniu sa škodcu, v tomto prípade žalovanej.

Po zhodnotení zistených skutočností dospel súd k záveru, že žalobca nepreukázal naplnenie základných atribútov práva na náhradu škody ani v časti o zaplatenie ušlého zisku vo výške 2.763.340,- Sk. (...)

Podľa názoru súdu, hlavným a rozhodujúcim dôvodom, prečo žalobca od 2. 5. 1997 nevykonával podnikateľskú činnosť, nebola tá skutočnosť, že žalovaná predala dňa 23. 3. 1996 výrobné prostriedky manželovi, ani to že následkom toho, že nevykonávala odvody do fondov, boli tieto výrobné prostriedky opätovne v exekučnej dražbe dňa 26. 11. 1998 predané manželovi žalovanej, ale skôr to, že Ing. M. zabral priestory ..., ďalej nezhody medzi spoločníckami, ako aj nevyjasnené vlastnícke vzťahy k nehnuteľnosti, v ktorej sa

nachádzala“

Najvyšší súd v rámci odvolacieho konania rozsudkom sp. zn. 1 Obo 189/03 z 18. januára 2005 rozsudok krajského súdu č. k. 40 Cbs 72/00-183 z 30. apríla 2003 čiastočne zmenil v napadnutej časti tak, že žalovanú (sťažovateľku v konaní pred ústavným súdom) zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 2 437 622 Sk. Vo zvyšnej časti napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: „...Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a rozsudok v napadnutej časti s poukazom na ust. § 220 ods. 1 O. s. p. čiastočne zmenil a priznal žalobcovi nárok na úhradu 2 437 622,- Sk a vo zvyšku napadnutý rozsudok s poukazom na ust. § 219 O. s. p. potvrdil.

Rozhodol tak po zistení, že žalobca sa návrhom podaným dňa 12. 6. 2000 doplneným návrhom podaným 2. 5. 2001 domáhal voči žalovanému zaplattenia sumy 3 576 140,- Sk sčasti titulom náhrady škody, a to aj vo forme ušlého zisku a v časti v sume 249 770,- Sk titulom bezdôvodného obohatenia. Žalovaný v odvolacom konaní namietal aktívnu legitímáciu žalobcu a je toho názoru, že táto spoločnosť fakticky neexistuje, keďže je nečinná. Odvolací súd však konštatuje, že táto námietka právne neobstojí. R., verejná obchodná spoločnosť je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu v Banskej Bystrici oddiel: Sr vložka číslo: 27/s so spoločníckami Ing. M. M. a Ž. S. Táto spoločnosť je preto aktívne legitimovaná na uplatnenie nárokov voči žalovanému (§ 76 až § 92 Obch. zák. v spojení s § 190 O. s. p.). Pasívna legitímácia žalovanej vyplýva zo spoločenskej zmluvy z 25. 11. 1991 verejnej obchodnej spoločnosti R., kde je spoločníčkou. Čo sa týka uplatneného práva na náhradu škody, odvolací súd konštatoval, že zákonné predpoklady v zmysle ust. § 373 Obch. zák. sú splnené v časti nároku na zaplattenie 226 950,- Sk, t. j. v sume, ktorú žalovaná neodviedla s., ale si ju ponechala pre vlastnú potrebu. Podľa § 373 Obch. zák., kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť. V konaní bolo nesporne preukázané, že súdna exekútorka M. B. so sídlom v Ž. na návrh oprávneného S., Ž. zrealizovala v exekučnom konaní dražbu vo veci oprávneného voči žalobcovi, ako povinnému, a to na základe exekučného titulu na peňažné plnenie, ktorým bol výkaz nedoplatkov poisťného č. 200-5/243 zo dňa 27. 10. 1997. Na základe príklepu v dražbe hnutelných vecí dňa 26. 11. 1998 boli hnutelné veci žalobcu v

sume 226 950,- Sk predané. Týmto sa majetok žalobcu znížil a žalobcovi vznikla škoda. Pri posudzovaní zodpovednosti za vznik tejto škody na majetku žalobcu je potrebné vychádzať so správania sa žalovanej ako spoločníčky, ktorá, ako vyplýva zo spisu neodvádzala s. za zamestnancov príslušné odvody, čím porušila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo spoločenskej zmluvy z 25. 11. 1991 čl. IX a zo zákona. Neodvedenie tejto sumy, ale ponechanie si ich pre vlastnú potrebu bolo v rozsudku Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp. zn. 1 T 354/98 potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 8 To 87/00 zo dňa 8. 3. 2000 kvalifikované ako škoda, ktorá vznikla konaním Ing. M. M.. Odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobca má právo na náhradu škody vo výške 226 950,- Sk voči žalovanej v zmysle ust. § 373 Obch. zák., a rozsudok prvostupňového súdu v tejto výške zmenil.

Pri posudzovaní nároku žalobcu na ušlý zisk vychádzal odvolací súd z ust. § 379 a § 381 Obch. zák. a dospel k záveru, že žalobca spĺňa predpoklady pre priznanie práva na náhradu škody z titulu ušlého zisku. Podľa § 379 Obch. zák., ak tento zákon neustanovuje inak, nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk. Z ust. § 381 Obch. zák., na miesto skutočne ušlého zisku môže poškodená strana požadovať náhradu zisku dosahovaného spravidla v poctivom obchodnom styku za podmienok obdobných podmienkam porušenej zmluvy v okruhu podnikania, v ktorom podniká. Ušlý zisk je zisk, ktorý by bola poškodená strana dosiahla, keby nenastala škodná udalosť. V konaní bolo preukázané, že žalovaná svojim konaním v roku 1996, odpredaním technologického zariadenia svojmu manželovi, ktorý následne vykonával ... v priestoroch ..., zavinila, že spoločnosť nemohla pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti. Žalobca si uplatnil nárok na ušlý zisk za obdobie od 1. 4. 1996 do 31. 3. 2001. Pri posudzovaní výšky ušlého zisku odvolací súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 7/1996 vypracovanom znalkyňou Ing. A. V., podľa ktorého v roku 1995 za účtovné obdobie dosiahol žalobca zisk 552 668,- Sk, čo za štvorročné obdobie predstavuje sumu 2 210 672,- Sk. Celkovo nárok na náhradu škody vrátane ušlého zisku potom predstavuje sumu 2 437 622,- Sk, v časti ktorej napadnutý rozsudok podľa § 220 ods. 1 O. s. p. zmenil tak, ako to uviedol vo výroku svojho rozsudku. “

Na základe dovolania podaného sťažovateľkou dovolací senát najvyššieho súdu preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo. Rozsudkom sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 dovolanie zamietol dospejúc k záveru, že nie je

dôvodné. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „...Základná námietka dovolateľky spočíva vtom, že odvolací súd v určitej časti zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým žaloba bola zamietnutá a žalobe vyhovel, hoci v tomto smere neboli splnené procesné podmienky spočívajúce vtom, že odvolací súd dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa nezopakoval, ani nedoplnil a tým porušil zásadu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania. Táto námietka dovolateľky by mohla byť úspešná, iba ak by odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa na základe iného skutkového stavu, než ktorý zistil súd prvého stupňa, pričom odvolací súd by dokazovanie nedoplnil v zmysle ust. § 220 ods. 2 OSP. V danom prípade však odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil podľa ust. § 220 ods. 1 OSP, teda z dôvodu, že súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav. Pokiaľ ide o uplatnené nároky, ohľadne ktorých odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, dovolací súd poukazuje na to, že v tomto smere skutkové zistenia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nie sú vo vzájomnom rozpore, pričom skutkový stav bol zistený na základe rozsiahleho dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, a preto zo strany odvolacieho súdu nebolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.

Pokiaľ ide o sumu 226 950 Sk, aj súd prvého stupňa konštatuje, že za splnenie odvodovej povinnosti žalobcu do s. zodpovedala žalovaná, ktorá zaviniła, že s. ako oprávnený sa musela svojich práv domáhať exekúciou, a to vo forme dražby hnutelných vecí patriacich žalobcovi. Súd prvého stupňa takto nepochybne zistený skutkový stav podľa hmotného práva posúdil tak, že týmto spôsobom žalobcovi škoda nevznikla, pretože týmto spôsobom len bol zaplatený záväzok žalobcu voči s. Takéto zníženie majetku žalobcu súd prvého stupňa nepovažoval za škodu. Odvolací súd úplne dôvodne a správne sa s uvedeným právnym názorom súdu prvého stupňa nestotožnil. Súd prvého stupňa bez posúdenia vzájomných súvislostí nepochybného protiprávneho konania žalovanej, za ktoré bola aj právoplatne odsúdená, iba konštatoval, že exekúciou bola uspokojená pohľadávka s., ktorú mala voči žalobcovi, a preto tým žalobcovi škoda nevznikla. Súd prvého stupňa ale opomenul vziať zreteľ na okolnosť, že nebyť protiprávneho konania žalovanej, že vymáhaná pohľadávka by vo vymáhanej podobe vôbec nevznikla, a teda by nebola potrebná ani exekúcia, ani dražba a týmto spôsobom by sa majetok žalobcu nebol znížil a nevznikla by mu takáto škoda. Nepochybne tento stav zaviniła žalovaná, a to predovšetkým tým, že príslušné poisťné s. vôbec neodviedla, ako aj tým, že sčasti si ho ponechala pre svoje

potreby, čo vyplýva z obsahu právoplatného trestného rozsudku. Preto správne odvolací súd v tejto časti podľa § 373 Obch. zák. žalobe vyhovel.

Obdobne, pokiaľ ide o sumu 2 210 672 Sk, predstavujúcu ušlý zisk, podľa ust. § 379 a § 381 Obch. zák. aj súd prvého stupňa konštatuje, že žalovaná tým, že dňa 23. marca 1996 predala podstatnú časť technologického zariadenia protiprávne svojmu manželovi, skutočne mohla spôsobiť, že v období od 23. marca 1996 nemohol žalobca vykonávať svoju podnikateľskú činnosť. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania súd uvedené skutočnosti posudzoval len od 2. mája 1997, pričom konštatoval, že v tomto období žalobcovi škoda v podobe ušlého zisku už vzniknúť nemohla. Odvolací súd pri posudzovaní dôvodnosti tejto časti žaloby vychádza z toho, že v konaní bolo preukázané, že žalovaná svojím konaním v roku 1996, odpredaním technologického zariadenia svojmu manželovi, ktorý následne vykonáva ... v priestoroch ..., zavinila, že spoločnosť (žalobca) nemohla pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti. Žalobca si uplatnil nárok na ušlý zisk za obdobie od 1. apríla 1996 do 31. marca 2001. Vychádzajúc z nezmeneného skutkového stavu, ako ho zistil súd prvého stupňa, odvolací súd správne dospel k záveru, že základ uplatneného nároku je daný (o čom v zásade nepochyboval ani súd prvého stupňa), a pokiaľ ide o jeho výšku, vychádzal zo znaleckého posudku spracovaného znalkyňou Ing. A. V. a priznal ho len za štvorročné obdobie. Zistenie výšky ušlého zisku je nepochybne záležitosť značne náročná, pričom bez znaleckého dokazovania jeho zistenie je prakticky nemožné. Odvolací súd túto základnú požiadavku neopomenul a vychádzajúc aj z ďalších vykonaných dôkazov výšku ušlého zisku vyčíslil na sumu 2 210 672 Sk, ktorý nárok ani sčasti premlčaný nieje, ako to tvrdí dovolateľka. Dovolateľka navyiac opomenula, že žalobca nárok na náhradu škody uplatnil aj v trestnom konaní (a to už v prípravnom konaní), počas ktorého obdobia premlčacia lehota neplynie (§ 402 Obch. zák.). Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 8 To 87/00 je zo dňa 8. marca 2000, kedy nadobudol aj právoplatnosť, do ktorého dňa premlčacia doba počas trestného konania neplynula, a teda, ak odvolací súd priznal nárok za obdobie od 1. apríla 1997 do 31. marca 2001, to je za štyri roky a nie päť, ako to uplatňoval žalobca, tak tento nárok nemôže byť premlčaný v štvorročnej premlčacej dobe.

Dovolací súd poznamenáva, že uvedeným trestným rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom z 26. júla 1999 č. k. 1 T 354/98 -1323 bola spoločnosť R., v. o. s., K., podľa § 229 ods. 3 Tr. por. odkázaná s nárokom na

náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných. Na základe toho žalobca aj tieto nároky uplatnil v tomto občianskom súdnom konaní.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ust. § 243b ods. 1 OSP dovolanie zamietol.“

Pokiaľ sťažovateľka namietala procesné pochybenie odvolacieho súdu spočívajúce v porušení § 213 OSP, ktoré podľa jej názoru dovolací súd nenapravil, ústavný súd konštatuje, že znenie označeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého sťažovateľka v podanej sťažnosti vychádza - „...*odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa...*“, je účinné až od 1. septembra 2005 na základe čl. I bodu 77 a čl. VIII zákona č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V čase podania odvolania, ako aj v čase rozhodnutia odvolacieho súdu v predmetnej právnej veci bolo účinné znenie § 213 OSP podľa ktorého „*Odvolací súd nie je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa*“ (§ 213 ods. 1 OSP), pričom „*Odvolací súd môže opakovať dokazovanie alebo ho doplniť za splnenia podmienok podľa § 205a, ak ho možno vykonať bez prierahov. Dokazovanie doplní buď sám, alebo prostredníctvom súdu prvého stupňa alebo dožiadaného súdu*“ (§ 213 ods. 2 OSP).

Najvyšší súd, ktorý rozhodoval v sťažovateľkinej veci o žalobcom podanom odvolaní, preto nebol v čase odvolacieho konania na základe § 213 OSP viazaný skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa tak, ako to tvrdila sťažovateľka.

Z obsahu citovaných rozhodnutí, ako aj z obsahu predloženého súdneho spisu je však zrejmé, že odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok vo veci bez vykonania dokazovania podľa § 220 ods. 1 OSP, teda procesným postupom, v zmysle ktorého mohol odvolací súd zmeniť rozhodnutie, ak súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav. Na túto skutočnosť poukázal dovolací súd vo svojom rozsudku z 29. marca 2007 konštatujúc, že dovolacia námietka sťažovateľky týkajúca sa procesných väd konania (vrátane spôsobu rozhodnutia odvolacieho súdu) „...*by mohla byť úspešná...*“ iba ak by odvolací súd „...*zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa na základe iného skutkového stavu, než ktorý zistil súd prvého stupňa, pričom odvolací súd by dokazovanie nedoplnil v*

zmysle ust. § 220 ods. 2 OSP. “ Dovolací súd dospel podľa odôvodnenia sťažnosťou napádaného rozsudku z 29. marca 2007 k záveru: „*Pokiaľ ide o uplatnené nároky, ohľadne ktorých odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ... skutkové zistenia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nie sú vo vzájomnom rozpore, pričom skutkový stav bol zistený na základe rozsiahleho dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, a preto zo strany odvolacieho súdu nebolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.*“

Tento záver najvyššieho súdu považuje ústavný súd za arbitrárny. Je síce pravdou, že v posudzovanom konaní bolo súdom prvého stupňa vykonané rozsiahle dokazovanie, prvostupňový súd však na základe jeho výsledkov dospel vo svojom rozhodnutí z 30. apríla 2003 k zásadne odlišným skutkovým záverom, ako odvolací senát najvyššieho súdu v rozsudku z 18. januára 2005.

Vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku na náhradu škody v podobe ušlého zisku dospel krajský súd k záveru, že žalovaná (sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom) mohla predajom technologického zariadenia znemožniť podnikateľskú činnosť žalobcu iba v období „...*bezprostredne nasledujúcom po 23. 3. 1996 ... neskôr, ako to už bolo uvedené, bola podnikateľská činnosť žalobcu znemožnená z iných dôvodov (zabratím nehnuteľností zo strany Ing. M., nezhodami medzi spoločníčkami a výpoveďou žalovanej), nie však uvedeným konaním žalovanej.*“ Krajský súd v tejto súvislosti vo svojom rozhodnutí z 30. apríla 2003 vyslovene konštatoval: „*Podľa názoru súdu, hlavným a rozhodujúcim dôvodom, prečo žalobca od 2. 5. 1997 nevykonával podnikateľskú činnosť, nebola tá skutočnosť, že žalovaná predala dňa 23. 3. 1996 výrobné prostriedky manželovi, ani to že následkom toho, že nevykonávala odvody do fondov, boli tieto výrobné prostriedky opätovne v exekučnej dražbe dňa 26. 11. 1998 predané manželovi žalovanej, ale skôr to, že Ing. M. zabral priestory ..., ďalej nezhody medzi spoločníčkami, ako aj nevyjasnené vlastnícke vzťahy k nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádzala ...*“ Odvolací súd sa s týmto skutkovým zistením nestotožnil, aj keď v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysvetlil, v čom podľa jeho názoru súd prvého stupňa pri hodnotení vykonaných dôkazov pochybil (teda akými úvahami sa pri hodnotení vykonaných dôkazov riadil samotný odvolací súd).

Krajský súd sa navyše v dôsledku svojho záveru o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním sťažovateľky (predaj výrobnej technológie) a vznikom škody (vo forme ušlého zisku) nezaoberal v rámci svojich skutkových záverov výškou škody. V časti svojho rozhodnutia, ktorá sa venuje popisu argumentácie žalobcu, iba stručne uviedol, ako žalobca uplatňovaný nárok na náhradu ušlého zisku vyčíslil, a že sa tak stalo na základe znaleckého posudku vypracovaného v rámci iného (trestného) konania. Krajský súd sa však hodnotením tohto dôkazného prostriedku vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal a nedospel k žiadnym skutkovým záverom, keďže vzhľadom na záver o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním sťažovateľky a vznikom škody nemalo dokazovanie týkajúce sa jej výšky význam. Bol to práve odvolací súd, ktorý v rámci odvolacieho konania prvýkrát posudzoval otázku výšky ušlého zisku a hodnotil dôkazné prostriedky označené, resp. predložené žalobcom.

Otázky spojené s vykonávaním a hodnotením dôkazov v civilnom súdnom konaní upravuje Občiansky súdny poriadok. Ten súdom ukladá povinnosť, aby dôkazy vykonané procesne ustanoveným postupom hodnotili podľa svojej úvahy tak jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti (§ 132 OSP), a aby rozhodli vo veci na základe zisteného skutkového stavu (§ 153 ods. 1 OSP). Podstatou zistenia skutkového stavu veci je úsudok - záver sudcu, resp. senátu o tom, ktoré z rozhodujúcich sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za dokázané. Až súhrn týchto skutočností vytvára zistený skutkový stav.

V sťažovateľkinej veci sa skutkový stav zistený krajským súdom v prvostupňovom rozsudku z 30. apríla 2003 v podstatných bodoch odlišuje od skutkového stavu zisteného odvolacím senátom najvyššieho súdu v rozsudku z 18. januára 2005, čo bolo napokon aj dôvodom rozdielnych právnych záverov oboch súdov týkajúcich sa žalobcom uplatneného nároku na náhradu ušlého zisku.

Sťažovateľka uplatnila svoje základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) v rámci dovolacieho konania pred najvyšším súdom napadnúc okrem iného procesný postup a spôsob rozhodnutia odvolacieho senátu. Posúdenie otázky, či odvolací súd mohol zmeniť prvostupňový rozsudok krajského súdu odchyľiac sa od jeho skutkových záverov bez toho,

aby v nevyhnutnom rozsahu doplnil alebo opakoval dokazovanie (§ 213 ods. 2 OSP v znení účinnom do 31. augusta 2005), patrilo do právomoci dovolacieho súdu.

Dovolací senát najvyššieho súdu sa však v napádanom rozsudku z 29. marca 2007 s argumentáciou sťažovateľky dostatočne nevysporiadal. Toto rozhodnutie iba interpretuje skutkové závery súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu spôsobom, ktorý z odôvodnenia ich rozhodnutí nevyplýva.

Pokiaľ ide o sťažovateľkinu dovoláciu námietku o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, podľa ktorej „...*V dôsledku vznesenej námietky premlčania ... mohol žalobca uplatňovať len nároky od 2. 5. 2001 - 4 roky spätne, teda od 2. 5. 1997...*“, odôvodnenie sťažnosťou napádaného dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu z 29. marca 2007 nezodpovedá požiadavke vyplývajúcej z čl. 46 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorej je, aj s ohľadom na ustanovenie § 157 ods. 2 OSP, povinnosťou všeobecných súdov uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založili. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 328/05).

Nárok na náhradu ušlého zisku za obdobie piatich rokov (od 1. apríla 1996 do 31. marca 2001) uplatnil žalobca v posudzovanej právnej veci prvýkrát 2. mája 2001. Sťažovateľka vzniesla v priebehu konania pred súdom prvého stupňa námietku premlčania. Najvyšší súd sa v rozsudku z 29. marca 2007 v rámci preskúmania právnych záverov rozsudku odvolacieho súdu z 18. januára 2005 vysporiadať so sťažovateľkinou námietkou tvrdením, že „...*ak odvolací súd priznal nárok za obdobie od 1. apríla 1997 do 31. marca 2001, to je za štyri roky a nie päť, ako to uplatňoval žalobca, tak tento nárok nemôže byť premlčaný v štvorročnej premlčacej dobe*“, na strane druhej tvrdí „...*žalobca nárok na náhradu škody uplatnil aj v trestnom konaní (a to už v prípravnom konaní), počas ktorého obdobia premlčacia lehota neplynie (§ 402 Obch. zák.). Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 8 To 87/00 je zo dňa 8. marca 2000, kedy nadobudol aj právoplatnosť, do ktorého dňa premlčacia doba počas trestného konania neplynula...*“. Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu nie je možné určiť, k akému právnomu záveru vlastne dospel v súvislosti s namietaným premlčaním časti nároku uplatneného žalobcom, pretože pokiaľ

ide o náhradu ušlého zisku požadovanú žalobcom za obdobie od 1. apríla 2007 do 2. mája 2007, citované závery najvyššieho súdu sa po prihliadnutí k sťažovateľkinmu tvrdeniu o začiatku plynutia premlčacej doby navzájom vylučujú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, a v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 45/2005 z 29. marca 2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V tomto konaní bude potrebné opätovne posúdiť dovolacie námietky sťažovateľky a závery najvyššieho súdu aj náležite a konkrétne odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 OSP a z čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka v podanej sťažnosti žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a), c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmetom konania pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je ochrana základných práv a slobôd. Predmet tohto konania je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch (napr. III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05).

Podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Základná sadzba tarifnej

odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období roka 2007 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu 178 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2008 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu 191 Sk.

Ústavný súd preto v súlade s § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s označenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. priznal sťažovateľke, ktorá bola v konaní úspešná, náhradu trov konania v sume 9 663 Sk. Priznaná náhrada trov konania pozostáva z odmeny právneho zástupcu - advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 (prevzatie právneho zastúpenia a podanie sťažnosti v júli 2007) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2008 (doplnenie sťažnosti podaním z 1. februára 2008), ako aj z režijného paušálu k týmto úkonom.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2008